

Наукові перспективи

Видавнича група

ВІСНИК науки та освіти

ISSN 2786-6165 (ONLINE)

Bulletin of Science and Education

серії: філологія, культура і мистецтво, педагогіка, історія та археологія, соціологія

№ 11(17) 2023

Видавнича група «Наукові перспективи»

**Громадська організація
«Християнська академія педагогічних наук України»**

«Вісник науки та освіти»

***(Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія»,
Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)***

Випуск № 11(17) 2023

Київ – 2023

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Public organization

"Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine"

"Bulletin of Science and Education"

*(Series" Philology ", Series" Pedagogy ", Series" Sociology ",
Series" Culture and Art ", Series" History and Archeology")*

Issue № 11(17) 2023

Kiev – 2023

«Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)»:
журнал. 2023. № 11(17) 2023. С. 1509

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 01.12.2023, № 1/12-23)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022 № 894 журналу присвоєні категорії "Б" із історії та археології (спеціальність - 032 Історія та археологія) та педагогіки (спеціальність - 011 Освітні, педагогічні науки)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 23.12.2022 № 1166 журналу присвоєна категорія Б з філології (спеціальність - 035 філологія).

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної академії наук Азербайджану, громадської наукової організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання» та громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління»

Журнал публікує наукові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів філології, соціології, науки про освіту, історії, археології, а також, культурології та мистецтвознавства з метою їх впровадження у сучасний науково-освітній простір.

Цільова аудиторія: вчені, лінгвісти, літературознавці, перекладачі, мистецтвознавці, культурознавці, педагоги, соціологи, історики, археологи, а також, інші фахівці з різних сфер життєдіяльності суспільства, де знаходиться застосування тематика наукового журналу.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar.

Головний редактор: Гурко Олена Василівна - доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, (Дніпро, Україна).

Редакційна колегія:

- ✚ Александрова (Верба) Оксана Олександрівна – доктор мистецтвознавства, доцент, професор кафедри теорії музики Харківського національного університету імені І. П. Котляревського, (Харків, Україна)
- ✚ Афонін Едуард Андрійович - доктор соціологічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, (Київ, Україна)
- ✚ Булатов Валерій Анатолійович - старший викладач кафедри дизайну Українського гуманітарного інституту, член спілки дизайнерів України
- ✚ Вакулук Ірина Іванівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри журналістики та мовної комунікації Національного університету біоресурсів і природокористування України (Київ, Україна)
- ✚ Волощенко Марина Олександрівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи Державного університету "Одеська Політехніка" (Одеса, Україна)
- ✚ Вуколова Катерина Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології та перекладу Білоцерківського національного аграрного університету (Біла Церква, Україна), доцент Дніпровського відділення центру наукових досліджень та викладання іноземних мов Національної академії наук України, Дніпро, Україна (Дніпро, Україна)
- ✚ Головна Алла Василівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Ісайкіна Олена Дмитрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та документознавства Національного авіаційного університету, член Спілки краєзнавців України (Київ, Україна)
- ✚ Колмикова Олена Олександрівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри гуманітарних дисциплін Дунайського інституту Національного університету "Одеська морська академія" (Одеса, Україна)
- ✚ Котельницький Назар Анатолійович - кандидат історичних наук, доцент кафедри права Чернігівського інституту інформації, бізнесу та права Міжнародного науково - технічного університету імені академіка Юрія Бугая, член - кореспондент Центру українських досліджень Інституту Європи РАН (Чернігів, Україна)
- ✚ Кошетар Уляна Петрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Куріш Наталія Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, заступник директора з науково-навчальної роботи, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Чернівці, Україна)
- ✚ Лінтвар Ольга Миколаївна - кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Литвинська Світлана Віталіївна - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету, (Київ, Україна)
- ✚ Матійчін Ірина Мстиславівна – кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри методики музичного виховання і диригування Навчально-наукового інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Дрогобич, Україна)
- ✚ Матяш Ольга Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)

- Пономарьова М.С., Золотарьова С.А., Євсюков О.Ф.,
Засядьвовк А.О.**
*Місце мотиваційного навчання в освітньому просторі.....*1030
- Роменська Т.Г.**
*Особливості соціокультурного компонента соціально-
побутових навичок у дітей дошкільного віку із дитячим
церебральним паралічем.....*1045
- Степанюк А.В., Драбик М.В.**
*Біо(Еко)Етична модель поведінки як детермінанта
підвищення якості життя.....*1061
- Сє Юйдін, Маркович М.Й., Мацишина З.А.**
*Аналіз педагогічних підходів, які сприяють розвитку
творчості у майбутніх митців та дизайнерів.....*1076
- Сокол М.О., Черній Л.В.**
*Англомова професійна комунікація студентів магістратури
нефілологічних факультетів.....*1091
- Стеценко Н.М., Фролова М.Е., Дорогань О.І.**
*Проблеми адаптації студентів-першокурсників до дистанційного
навчання в умовах воєнного стану*1105
- Стинська В.В., Яцишин З.М., Кліщ І.П.**
*Нормативно-правова база соціально-педагогічної підтримки
материнства й дитинства в Україні у сфері охорони
здоров'я.....*1121
- Стрельбицька С.М.**
*Методологічна культура педагога-дослідника: теоретико-
аналітичний аспект.....*1134
- Тищик В.Б., Білостоцька О.В.**
*Формування національно-культурної компетенції у
майбутніх вчителів музичного мистецтва.....*1149
- У Юе**
*Теоретичні підходи до визначення мети, завдань та
принципів індивідуалізації навчання вокалу в працях
китайських науко-педагогічних працівників.....*1160
- Фенцик О.М., Жданова А.А., Стоколос-Ворончук О.О.**
*Принципи та виклики сучасної інклюзивної освіти.....*1173

УДК 811.111

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11\(17\)-1091-1104](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11(17)-1091-1104)

Сокол Мар'яна Олегівна професор, доктор педагогічних наук, завідувач кафедри іноземних мов, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, вул. Максима Кривоноса, 2, м. Тернопіль, 46000, <https://orcid.org/0000-0003-3876-026X>

Черній Людмила Віталіївна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, вул. Максима Кривоноса, 2, м. Тернопіль, 46000, <https://orcid.org/0000-0002-4755-9536>

АНГЛОМОВА ПРОФЕСІЙНА КОМУНІКАЦІЯ СТУДЕНТІВ МАГІСТРАТУРИ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ

Анотація. Дана стаття присвячена дослідженню різних аспектів англomовної професійної комунікації студентів магістратури нефілологічних факультетів. Автори визначають позитивні сторони англomовної комунікації в межах навчальної дисципліни «Іноземна мова (англійська) за професійним спрямуванням» на другому (магістерському) рівні вищої освіти в ТНПУ ім. Володимира Гнатюка. Встановлено важливість вдосконалення англomовної комунікації серед студентів магістратури як засобу академічного і професійного зростання, доступу до знань, умови ефективної міжнародної інтеграції в науковій та професійній сферах.

У статті розглянуто основні напрямки розвитку англomовної комунікації магістрів, а також охарактеризовано дві основні форми спілкування (усну і письмову) під час проведення практичних занять. Визначено роль та місце мовленнєвих ситуацій як основи формування усної і писемної комунікації в процесі англomовної підготовки магістрів нефілологічних факультетів.

Запропоновано зразки мовленнєвих ситуацій, які сприяють розвитку комунікативних навичок, змушують студентів уважно обдумувати хід власних думок, виражати та обґрунтовувати свою позицію, підбирати відповідні лексико-граматичні структури англійською мовою. Мовленнєві ситуації відтворюють спілкування максимально реалістично, намагаючись відобразити різні аспекти англomовної комунікації, які можуть виникнути в реальному житті

(пошук роботи, співбесіда з роботодавцем, введення ділового листування, написання анотації наукового дослідження, підготовка презентації на визначену тему, тощо).

Ключові слова: англomовна комунікація, магістр, письмо, професійна підготовка, усне мовлення.

Sokol Mariana Olehivna Professor Dsc, Head of Department of Foreign Languages, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National University, M. Kryvonosa St., 2, Ternopil, 46000, <https://orcid.org/0000-0003-3876-026X>

Cherniy Liudmyla Vitalyivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor at the Department of Foreign Languages, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National University, M. Kryvonosa St., 2, Ternopil, 46000, <https://orcid.org/0000-0002-4755-9536>

ENGLISH PROFESSIONAL COMMUNICATION OF MASTER'S DEGREE STUDENTS OF NON-PHILOLOGY FACULTIES

Abstract. The article is devoted to the study of various aspects of English professional communication of master's students of non-philological faculties. The authors determine the positive aspects of English communication within the educational discipline "Foreign language (English) for specific purposes" at the second (Master's) level of higher education at TNPU named after Volodymyr Hnatiuk. The importance of improving English communication among master's students as a means of academic and professional growth, access to knowledge, and conditions for effective international integration in the scientific and professional spheres has been established.

The article examines the main directions of the development of English communication at the master's level and characterizes its two main forms (oral and written) in practical classes. The role and place of speech situations as the basis for the formation of oral and written communication in the process of English training of non-philological faculties students is defined.

Samples of speech situations contribute to the development of communication skills, force students to carefully consider their thoughts, express and justify their ideas, and select appropriate lexical and grammatical structures in English. Speech situations reproduce communication as realistically as possible, trying to reflect various aspects of English

communication that may arise in real life (job search, interview with a potential employer, entering business correspondence, writing an abstract of scientific research, preparing a presentation on a specific topic, etc.).

Keywords: English communication, master's degree, writing, professional training, oral speech.

Постановка проблеми. Комунікація — процес передачі та обміну інформацією між окремими особами або групами. Це ключовий аспект взаємодії між людьми, як правило в усній і письмовій формах. Англomовна комунікація студентів магістратури сприяє не лише поглибленню взаємодії з глобальним науковим співтовариством, але й успішному кар'єрному росту. Її високий рівень забезпечує ефективну міжнародну наукову діяльність й мобільність студентів, доступ до актуальних джерел інформації, участь у міжнародних проектах та дослідженнях, отримання міжнародних грантів й стипендій, тощо.

Значення, місце та роль англійської мови значно зросло після подання проекту закону «Про застосування англійської мови в Україні» на розгляд до Верховної Ради України, який закріплює «знання англійської мови як однієї з ключових компетентностей, необхідних кожному громадянину України для особистого та професійного зростання» [1]. Відповідно до прийнятого раніше закону «Про вищу освіту» [2], заклади вищої освіти (ЗВО) зобов'язані посилити міжнародне співробітництво; участь в програмах двостороннього та багатостороннього обміну студентами, аспірантами, докторантами, науково-педагогічними та науковими працівниками; проведення міжнародних досліджень; організацію міжнародних конференцій, семінарів, симпозіумів; участь в міжнародних освітніх і наукових програмах TEMPUS, Erasmus, тощо. Англійська мова поступово переходить у статус мови міжнародного спілкування і співробітництва.

Саме тому, вивчення англійської студентами магістратури є запорукою подальшого академічного і професійного зростання, засобом доступу до знань, умовою ефективною світової інтеграції та фактором економічного розвитку країни» [3]. Професійне англomовне спілкування відбувається в різних формах і вимагає високого ступеня взаєморозуміння; вдосконалення технічної компетентності фахівців; використання різноманітних стратегій, методик і технологій навчання; користування програмним забезпеченням, комп'ютерною графікою, Інтернетом, мобільними технологіями, тощо [4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання іншомовної освіти у ЗВО України на різних етапах її розвитку досліджували як

вітчизняні (С. Бобир, Є. Пасов, Ю. Гончарук, О. Коваленко, Н. Борисенко, І. Файнман, Г. Павлишин, Є. Панасенко), так і зарубіжні науковці (G. Brumfit, J. Harmer, K. Johnson, A. Wesley, G. Widdowson та ін.). Їх науковий доробок спрямований на визначення цілей, засобів, методів, принципів, стратегій, інноваційних технологій вивчення іншомовного спілкування, тощо.

Дослідженням проблеми формування професійної англомовної комунікації студентів магістратури нефілологічних факультетів займались: Н. Матковська (англомовна усна мовленнєва компетентність), Н. Бурмакіна (професійна англомовна комунікація), Н. Зінукова (система вправ для формування фахової компетентності в усному перекладі), Л. Заблоцька (міжкультурна комунікативна компетентність), І. Андрійко (зарубіжні методичні концепції навчання іншомовного писемного мовлення та їх застосування в українському ЗВО), Ф. Бацевич (дослідження основ комунікативної лінгвістики), тощо.

Метою статті є різносторонній аналіз англомовної комунікації студентів магістратури нефілологічних факультетів Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (ТНПУ) з урахуванням їх професійно-орієнтованої підготовки.

Виклад основного матеріалу. Розвиток англомовної комунікації студентів магістратури нефілологічних факультетів ТНПУ в межах дисципліни «Іноземна мова (англійська) за професійним спрямуванням» є складним та багатограним процесом, який вимагає ретельного планування, використання сучасних методик подання й засвоєння матеріалу, постійного підвищення якості викладання. Навчальна програма враховує положення «Концепції розвитку англійської мови в університетах» та визначає компетентність з володіння англійською мовою обов'язковою компетентністю в стандартах вищої освіти на рівні B2+ з академічним компонентом для всіх спеціальностей магістерського рівня [3]. Відповідно, професійна англомовна підготовка студентів магістратури відбувається з урахуванням майбутнього фаху та враховує, одночасно, засади компетентнісного, професійно-орієнтованого й комунікативного підходів.

Компетентнісно-орієнтоване комунікативне навчання — це методологічний напрям, який акцентує увагу на розвитку комунікативних навичок (компетентностей) студентів магістратури, здатних ефективно використовувати мову у різних ситуаціях (побутових, професійних, академічних) та для різних цілей. На думку С. Ніколаєва, комунікативну компетенцію іноземною мовою можна

тракувати як «здатність успішно задовольняти індивідуальні та суспільні потреби, діяти та виконувати поставлені завдання. Вона ґрунтується на знаннях, уміннях і навичках, але не обмежується ними, обов'язково охоплюючи особистісне ставлення людини до них, а також її досвід, що дозволяє «вплести» ці знання до того, що вона вже знає і вміє» [5]. Враховуючи дане визначення та базові принципи компетентісно-орієнтованого комунікативного навчання можемо виокремити основні положення навчальної програми «Іноземна мова (англійська) за професійним спрямуванням» для студентів магістратури нефілологічних факультетів в ТНПУ:

- 1) розвиток комунікативних навичок, що дозволяє ефективно спілкуватися англійською мовою;
- 2) використання мовленнєвих ситуацій на практичних заняттях, які максимально наближені до реальних умов;
- 3) контекстне вивчення мови, яке дозволяє застосувати отримані знання на практиці;
- 4) розвиток критичного мислення, необхідного для оцінювання інформації, аргументації власних думок та прийняття обґрунтованих рішень;
- 5) активне використання мови не лише як об'єкту, але й засобу спілкування.
- 6) врахування міжкультурної компетентності;
- 7) використання сучасних технологій для покращення процесу навчання та створення інтерактивних занять;

Відомо, що комунікація є найактивнішою формою людської життєдіяльності. У вузькому розумінні, це процес обміну інформацією, повідомленнями, думками між особами або групами за допомогою різних засобів і способів. Комунікація забезпечує процес передачі повідомлень, сприйняття, розуміння та реагування на них. Вона відбуватися через вербальні та невербальні засоби, такі як мова, жести, міміка, письмо, зображення, аудіо та інші форми вираження. Відповідно, англійська професійна комунікація студентів магістратури передбачає досягнення такого рівня комунікації, який є достатнім для здійснення спілкування у межах визначених мовленнєвих ситуацій, пов'язаних з професійною діяльністю [6; 7]. Усі види мовленнєвої діяльності (говоріння, слухання, читання і письмо) тісно взаємодіють між собою, виражаються в усній чи писемній формі та мають свій характер направленості мовної дії (від «думки до слова» та «від слова до думки») [7]. Розроблена навчальна програма підготовки магістрів в ТНПУ забезпечує розвиток таких видів англійської комунікації як:

1. Академічна комунікація. Розвиток навичок необхідних для участі у лекціях, семінарах, дискусіях та інших формах академічної взаємодії англійською мовою.

2. Письмова англомовна комунікація. Вивчення правил оформлення академічних текстів, написання наукових робіт, аналіз текстів англійською мовою, написання ділових листів.

3. Усна презентація англійською мовою. Розвиток навичок усного висловлення, проведення презентацій, виступів та дискусій перед аудиторією.

4. Міжкультурна комунікація. Розуміння та врахування міжкультурних особливостей усіх учасників під час спілкування.

5. Вивчення професійної термінології та специфіки обраної галузі англійською мовою.

6. Адаптація до різних видів комунікації (використання електронної пошти, відеоконференції, онлайн-форуму, тощо).

7. Розвиток критичного мислення і застосування інтерактивних технологій.

Отже, навчальна програма «Іноземна мова (англійська) за професійним спрямуванням» забезпечує формування практичних навичок та вмій, які використовують англійську мову як засіб особистої, професійної та наукової діяльності, як інструмент для систематичного поповнення знань, а також як основу для подальшого розвитку і вдосконалення англомовного спілкування.

Беручи до уваги власний педагогічний досвід, можемо визначити наступні позитивні моменти розвитку англомовної комунікації студентів магістратури ТНПУ, які реалізовано в процесі навчання: 1) здатність спілкуватися англійською мовою з викладачами, колегами та іншими студентами для обговорення наукових концепцій, ідей та проєктів; 2) активна участь у міжнародних дискусіях, обговореннях та семінарах з метою обміну думками та отримання нових знань; 3) участь у групових та індивідуальних наукових і освітніх проєктах, що сприяє розвитку командних навичок та взаємодії в колективі; 4) підготовка до здачі іспитів англійською мовою; 5) співпраця з представниками різних країн та культур в міжнародному освітньому середовищі.

Зазначимо, що основними формами англомовної комунікації під час проведення практичних занять є усне і писемне мовлення. Впродовж останніх років значно зросло використання електронних засобів взаємодії (соціальні мережі; електронна пошта; навчальне середовище Moodle; сервіси інтерактивних завдань Kahoot, Quizlet, Wordwall; онлайн дошки Padlet, FreeForms, Miro) як результат

вимушеного дистанційного навчання. Однак, алгоритм побудови комунікативного висловлювання залишається незмінним (див. рис. 1).

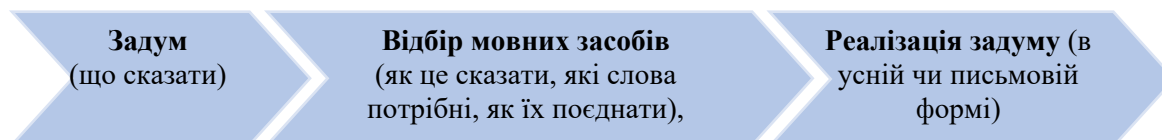

Рис. 1. Алгоритм побудови висловлювання (усного чи писемного).

Підбір навчального матеріалу дисципліни «Іноземна мова (англійська) за професійним спрямуванням» відповідає змісту навчальної дисципліни та рівню іншомовної підготовки студентів. Навчально-методична література враховує специфіку обраного фаху, спрямована на професійну і наукову діяльність магістрів, оскільки здобуття вищої освіти на другому (магістерському) рівні передбачає участь у наукових конференціях, семінарах, форумах, програмах, а також написання анотацій, звітів, ділових листів, тощо з фаху.

Реалізацію цілей, визначених навчальною програмою «Іноземна мова (англійська) за професійним спрямуванням», забезпечує використання мовленнєвих ситуацій. Мовленнєва ситуація — це динамічна система взаємовідносин комунікантів, яка відображає об'єкти і події зовнішнього світу, породжує потребу до цілеспрямованої діяльності у вирішенні мовленнєвих задач [8]. Її типову структуру можна зобразити схематично за допомогою Рис. 2.

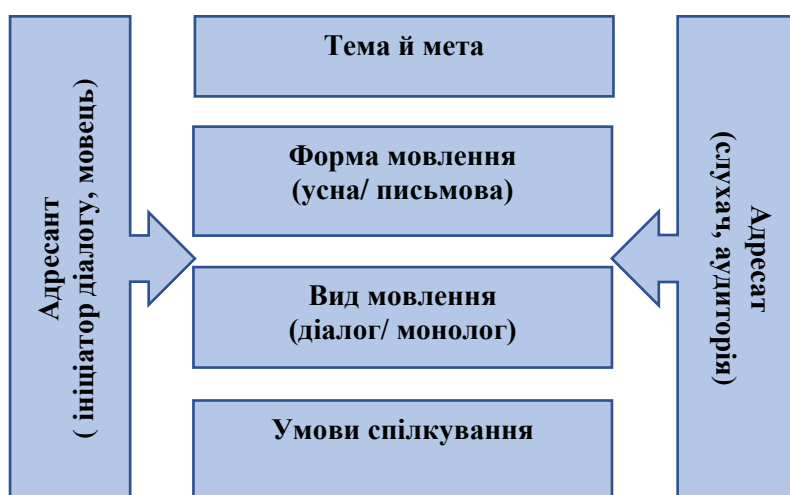

Рис. 2. Структура мовленнєвої ситуації.

Мовленнєва ситуація як методичний прийом, створена викладачем штучно чи навмисно для активізації спілкування відповідно

до поставленої мети. На думку Т. Симоненко, вона впливає на сам факт виникнення комунікативного акту, на його тривалість, вибір теми і характер спілкування. Водночас, взаємовідносини, що існують між співрозмовниками, визначають як тематику комунікативного акту, так і саму форму мовленнєвих продуктів, впливаючи на добір мовних засобів [9]. Використання мовленнєвих ситуацій в контексті формування англійської професійної комунікації студентів магістратури нефілологічних факультетів відіграє ключову роль, адже вони відтворюють реальні умови для використання мови в професійних контекстах та підвищення комунікативних навичок. До ефективних форм мовленнєвих ситуацій відносимо:

1. Рольові ігри. Створення ситуацій, де студенти виконують різні ролі у різних сферах професійної діяльності, що дозволяє їм взаємодіяти в аутентичних ситуаціях та вдосконалювати мовленнєві навички.

2. Відтворення актуальних професійних діалогів та дискусій, які допомагають вдосконалити лексичний запас та вивчити специфічні терміни.

3. Публічні виступи. Залучення студентів до підготовки та проведення публічних виступів з метою розвитку навичок публічного мовлення та використанню мови в академічних та професійних сферах.

4. Використання інтерактивних технологій, віртуальних платформ та онлайн-ресурсів для спілкування в англійському середовищі, що дозволяє студентам розвивати мовленнєві навички у віртуальному професійному середовищі.

5. Проектну роботу, яка сприяє розвитку командної роботи та використанню мовленнєвих стратегій.

Таким чином, мовленнєві ситуації служать не лише засобом вивчення англійської мови, а й інтегрують практичний досвід у навчальний процес, готуючи студентів до ефективного використання мови в професійному житті.

Усна комунікація. Типовими мовленнєвими ситуаціями для розвитку усної англійської комунікації є бесіда, дискусія, рольова гра, розповідь. Комунікативні завдання покликані виконувати такі функції як запит, повідомлення інформації, пропозиція, прийняття/неприйняття запропонованого, обмін судженнями/думками/враженнями, взаємопереконання, обґрунтування власної точки зору, тощо і носять, як правило, проблемний характер. Кожна з них має свої специфічні мовні засоби і є домінантною у відповідному типі спілкування [10]. Дискусійні завдання змушують студентів уважно обдумувати хід своїх

думок, виражати та обґрунтовувати власну позицію, підбирати відповідні лексико-граматичні структури. Наведемо приклади деяких мовленнєвих ситуацій на розвиток навиків усної англомовної комунікації з урахуванням професійної складової студентів.

Завдання 1: Моделювання співбесіди під час прийому на роботу.

Мета: Розвиток навичок усної бізнес-комунікації, включаючи чітке висловлення думок та вміння ефективно представляти себе англійською мовою.

Інструкції:

1. Кожен учасник отримає роль «Претендента», або «Інтерв'юера».
2. «Претенденти» повинні підготувати коротку презентацію про себе, що включає ключові аспекти, такі як освіта, професійний досвід, навички та мети.

3. «Інтерв'юери» повинні розробити список питань, які оцінюють спроможність потенційних майбутніх працівників ефективно висвітлити свої знання та досвід.

4. Провести імітацію співбесіди, враховуючи визначені ролі та завдання.

5. Після кожної співбесіди, забезпечте конструктивний фідбек, вказуючи на сильні сторони та можливі покращення.

Критерії оцінювання:

- Чіткість та логічність висловлення.
- Ефективність відповідей на питання.
- Спроможність адаптуватися до непередбачуваних ситуацій.
- Уміння демонструвати професійні якості та мотивацію.

Завдання 2: Зустріч команди.

Мета: Розвиток навичок усної комунікації в командному середовищі, вміння ефективно співпрацювати та обговорювати бізнесові питання.

Інструкції:

1. Сформувані команди по 3-4 чоловік де кожен отримає певну роль.

2. Розподілити ролі між учасниками команд (наприклад, директор, проектний менеджер, маркетолог, фінансист, технічний експерт, дизайнер тощо) і сформувані завдання проєкту.

3. Кожна команда має підготувати коротку презентацію власного бачення проєкту з своїми ідеями ідеї та запропоновані кроки розв'язання проблеми.

4. Провести командну зустріч, де кожна команда презентує власне бачення досягнення цілей. Провести подальше обговорення та обмін ідеями.

5. Обговорити презентації та надати рекомендації.

Критерії оцінювання:

- Ефективність співпраці та комунікації всередині команди.
- Здатність кожного учасника презентувати свою точку зору та відстежити логіку і послідовність викладення думок.
- Якість презентації та впевненість у висловленні ідей.

Завдання 3: Взаємодія з клієнтами чи споживачами.

Мета: Розвиток навичок ефективної комунікації та обслуговування клієнтів, застосування методів ідентифікація (уподібнення одного учасника до іншого), емпатії (здатність перейматися емоційними станами іншого комуніканта), рефлексії (розуміння іншого учасника з погляду уявлень про себе).

Інструкції:

1. Утворити пари, призначивши кожному учаснику роль «клієнта» та «представника по роботі з клієнтами».

2. Створити ситуацію, в якій клієнт має певні питання, потреби або скарги.

3. Кожна пара має обговорити, як ефективно взаємодіяти в даній ситуації. Представник по роботі з клієнтами повинен відповісти на усі питання клієнта і запропонувати вирішення.

4. Провести рольову гру, де клієнт і представник по роботі з клієнтами взаємодіють відповідно до складеного сценарію.

5. Після завершення рольової гри необхідно надати конструктивний фідбек кожній парі. Обговорити сильні й слабкі сторони.

Критерії оцінювання:

- Якість взаємодії та ефективність вирішення проблеми чи відповіді на питання клієнта.
- Емпатія та вміння слухати побажання та скарги клієнта.
- Якість обслуговування та здатність зберігати позитивне спілкування

В свою чергу, **писемне мовлення** є продуктивною комунікативною діяльністю і передбачає вміння фіксувати зміст та його фонетичну реалізацію в мові за допомогою графічних символів. Його основою є усне мовлення, яке дозволяє продумати висловлювання, відібрати необхідні лексичні одиниці й граматичні структури, поєднати

думки в логічні абзаци. Увесь процес складається з внутрішнього проговорювання та подальшої фіксації підготовленого матеріалу на папері, що вимагає автоматизованого оперування звуко-графічними асоціаціями.

Писемне англomовне мовлення магістрів формується з урахуванням майбутнього наукового дослідження і фаху. Навчальна програма побудова так, щоб забезпечити формування писемних англomовних навичок з написання анотації, статті, дослідження; введення ділової документації (написання резюме, заповнення аплікаційної форми, анкети); комунікації у формі відео-конференцій, повідомлень електронної пошти; ведення інтерактивної дошки оголошень (наприклад Google Chat). Типовими завданнями є:

Завдання 1. Письмова пропозиція проекту.

Опис завдання: Уявіть, що Ви працюєте у великій компанії, яка зацікавлена в розширенні своєї присутності на ринку та вдосконаленні продуктового портфелю. Ваше завдання — розробити пропозицію нового проекту та представити її керівництву компанії.

Завдання:

1. Оберіть ідею для нового проекту, яка, на вашу думку, буде успішною та приносить користь компанії.

2. Розробіть детальний план проекту, включаючи: опис продукту чи послуги, яку ви запропонуєте; цільову аудиторію та ринкові можливості; конкурентний аналіз; мету та завдання проекту; стратегію маркетингу та впровадження; потенційні витрати та прибутковість.

3. Створіть переконливу презентацію в якій Ви висловите переваги вашого проекту для компанії. Використовуйте конкретні дані та аргументи.

4. Розробіть коротку презентацію для виступу перед керівництвом компанії. Включіть в неї основні ідеї та важливі аспекти проекту. Додайте короткий абзац із роздумами щодо можливих ризиків та способів їх вирішення.

5. Врахуйте структуру та стиль вашого документу, зробіть його читабельним та привабливим.

Критерії Оцінювання:

- Ясність та логіка пропозиції.
- Глибина та обґрунтованість ідеї проекту.
- Ефективність стратегії маркетингу та продажів.
- Креативність та інноваційність.
- Використання візуальних елементів для підкріплення даних.

Це завдання сприяє розвитку навичок письмової комунікації, стратегічного мислення та презентаційних навичок у контексті розробки бізнес-проекту з фаху.

Завдання 2: Письмове офіційне повідомлення.

Опис завдання: Уявіть себе представником компанії, яка планує внести зміни у графік роботи та впровадити нові стандарти безпеки для своїх працівників. Ваше завдання — написати офіційне повідомлення від імені компанії.

Завдання:

1. Опишіть коротко та чітко зміни, які будуть введені в графік роботи та стандарти безпеки.

2. Визначте причини застосування цих змін та поясніть, як вони призведуть до поліпшення робочого процесу та безпеки.

3. Надайте деталізовані інструкції та пояснення для працівників щодо того, як вони можуть адаптуватися до нового графіку та вимог безпеки.

4. Включіть контактну інформацію для звернення чи додаткової інформації.

5. Закінчіть повідомлення позитивним закликком, який заохочує працівників до співпраці та розуміння.

Критерії Оцінювання:

- Чіткість та точність викладення інформації.
- Ефективність обґрунтування змін.
- Професіоналізм та коректність мовлення.

Це завдання допоможе розвинути навички написання офіційних повідомлень та сприятиме вмінню чітко та ефективно спілкуватися з усіма працівниками компанії.

Завдання 3: Заповнення аплікаційної форми.

Опис завдання: Студентам надається аплікаційна форма для заповнення з метою подачі заявки на участь у міжнародному стажуванні чи програмі обміну. Учасники повинні ретельно вивчити і заповнити всі розділи, надаючи повну та точну інформацію.

Інструкції:

1. Завантажте аплікаційну форму з прикріпленого файлу.

2. Заповніть усі обов'язкові поля, вказані символом (*).

3. У відповіді на відкриті питання надайте повну та конкретну інформацію.

4. Перевірте вірність введених даних перед поданням заповненої форми.

5. Збережіть аплікаційну форму у відповідному форматі (наприклад, PDF або Word).

6. Подайте заповнену форму згідно з інструкціями, поданими в офіційному оголошенні.

Запитання для аплікаційної форми можуть включати такі розділи:

1. Особиста інформація: ПІБ, контактна інформація, дата народження та інші особисті дані.

2. Освіта і наукові досягнення (ступінь, кваліфікація, наукові публікації, участь у конференціях, попереднє стажування та інше).

3. Мотиваційний лист з описом мети та мотиву участі в міжнародному стажуванні чи програмі.

4. Додаткова інформація: навички, інтереси, хобі та інша релевантна інформація.

5. Рекомендації: ім'я та контактні дані осіб, які можуть надати рекомендації.

6. Підпис і дата.

Це завдання має на меті розвинути навички систематичного та відповідального заповнення офіційних документів, що є важливим етапом в участі у різних заходах, проектах і програмах англійською мовою.

Висновок. Поєднання усної і письмової комунікації на практичних заняттях забезпечує комплексний розвиток англомовних комунікативних навичок студентів та підвищує їхню ефективність у вивченні та застосуванні мови в професійному середовищі. Вдало підібрані завдання сприяють розвитку і вдосконалення англомовних навичок спілкування, стимулюють розвиток креативних здібностей, сприяють досягненню поставленої мети, удосконалюють діалогічне й монологічне мовлення.

Література:

1. Проект «Закон про застосування англійської мови» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/bills/proekt-zakonu-pro-zastosuvannya-angliyskoi-movi-v-ukraini>

2. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

3. «Концепція розвитку англійської мови в університетах» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-stvorilo-konceptsiyu-rozvitku-anglijskoyi-v-universitetah-u-dodatku-riven-v1-obovyazkova-umova-vstupu-v2-vipusku-vikladannya-profilnih-disciplin-inozemnoyu-ta-movni-skriningi>

4. Бобир С. Л. Тенденції розвитку іншомовної освіти в Україні в європейському вимірі / С. Л. Бобир // *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка*. – 2018 – С. 20 – 24.

5. Ніколаєва С. Ю. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу / С. Ю. Ніколаєва // *Іноземні мови*. – 2010 – № 2. – С. 11-17.

6. *Формування міжкультурної комунікативної компетентності студентів бакалаврату* : колективна монографія / Л. М. Заблоцька, Л. В. Черній, В. О. Мелешченко. – Бостон, 2023 – С. 213-226.

7. Гутброд Г. *Успішна комунікація в бізнесі і освіті* : навч. посіб. / Г. Гутброд, О. Беляков. – К. : Київський національний університет ім. Т. Шевченка, 2006. 207 с.

8. Богуш А., Луцан Н. *Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, справи* : навч. посіб. / А. Богуш, Н. Луца. – Київ : «Слово», 2009.

9. *Теорія і практика формування професійної мовнокомунікативної компетенції студентів філологічних факультетів* : монографія / Т. В. Симоненко. – Черкаси : Вид. О. Ю. Вовчок, 2006 – 328 с.

10. Кравченко, Т., Габовда, А. Використання автентичних матеріалів у процесі формування іншомовної компетенції. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. – 2012 – Вип.25 – С. 101-103.

References:

1. Proekt «Zakon Ukrainy pro Zastosuvannia Anhliiskoi Movy» [Draft Law on the Use of the English Language] Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/bills/proekt-zakonu-pro-zastosuvannya-angliyskoi-movi-v-ukraini> [in Ukrainian].

2. «Zakon Ukrainy pro Vyshchu Osvitu» [Law of Ukraine on Higher Education]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> [in Ukrainian].

3. «Kontseptsia Rozvytku anhliiskoi Movy v Universytetakh» [The Concept of English Language Development in Universities]. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-stvorilo-koncepciyu-rozvitku-anglijskoyi-v-universitetah-u-dodatku-riven-v1-obovyazkova-umova-vstupu-v2-vipusku-vikladannya-profilnih-disciplin-inozemnoyu-ta-movni-skriningi> [in Ukrainian].

4. Bobyr, S. (2018). Tendentsii Rozvytku Inshomovnoi Osvitu v Ukraini v Yevropeiskomy Vymiri [Tendencies of Foreign Language Education Development in Ukraine in European Dimension]. *Visnyk Chernihivskogo Natsionalnogo Universytetu imeni T. Shevchenka*. Vyp. 156. S. 20 – 24. [in Ukrainian].

5. Nikolaieva, S. Tsili Navchannia Inozemnykh Mov v Aspekti Kompetentnisnogo Pidkhodu. [The aims of teaching foreign languages in terms of competence approach]. *Inozemni Movy*. Vyp. 2, S. 11-17. [in Ukrainian].

6. Zablotska L., Cherniy L., Meleshchenko V. (2023). *Formation of Undergraduate students' intercultural communicative competence*. Boston. P. 213-226.

7. Hutbrod, H., Beliakov, O. (2007). *Uspishna Komunikatsia v Biznesi ta Osviti* [Successful Communication in Business and Education]. Kyiv. 207 s. [in Ukrainian].

8. Bohush, A., Lustah, N. (2009). *Movlennievo ihrova diyalnist doshkilnykiv: movlennevi ihry, sytuatsii, spravy* [Speech and Game Activity of Preschoolers: Speech Games, Situations, Cases]. Kyiv. [in Ukrainian].

9. Symonenko, T. (2006). *Teoriya I Praktyka Formuvania Profesiinoi Movnokomunikatyvnoi Kompetentsii Studentiv Filolohichnykh Fakultetiv* [Theory and Practice of Formation of Professional Linguistic and Communicative Competence of Students of Philological Faculties]. Cherkasy. 328 s. [in Ukrainian].

10. Kravchenko, T., Habovda, A. (2012). Vykorystannia avtentychnykh materialiv u procesi formuvannia inshomovnoii kompetentsii [The Use of Authentic Materials in the Process of Formation of Foreign Language Competence]. *Naukovyi Visnyk Yzhgorodskogo Natsionalnogo Universytetu. Seriya: Pedagogika. Sotsialna Robota*. Vyp.25. S. 101-103. [in Ukrainian].

Журнал

«Вісник науки та освіти»

*(Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія»,
Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 11(17) 2023

Видавець:

Громадська наукова організація «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління»
Свідоцтво серія ДК №4957 від 18.08.2015 р., Андріївський узвіз, буд.11, оф 68, м. Київ, 04070.